

KESZTHELYI GYÖRGY

Új világcsend vénülése

*Úgy állnak mind – a rivaldafényben –,
mint visszaesők, akiket kitagadtak
a szentélyi csendből.*

*A divák továbbra, nagyközönség előtt,
belépődíjért, hastáncos hírnévért,
de mindenekelőtt az embergyűlölő,
kőszívű sorompó parancsszavára
tágnak, felszámolva az őrszolgálatot.
Lazulnak ínyben, garatban, nyelőcsövön,
öblösre tárják a főbejáratot.*

*A bohócok, mihelyt kilépnek
a méregdrága ivóból, étkezdéből,
ahol desszertestálon bűvös kavicsot, varázsigét
kapnak ráadásként, hadd merevedjen
a légies biztonságérzet,
vaskábel legyen a vezérfonal,
áttestálják a koldus filckalapját,
összevizezt, szaros gatyáját,
templomaik tornyát és harangját
a fekete bozótok perzselő hevére – a siralomházza.*

*Pár óra múlva besötétedik,
bomlik az ész, a szögesdrót kerítés,
átöltöznek a dörzsölt szökevények,
kancák közelednek díszes galoppban,
véres nyálat pisál az idomár.*

KESZTHELYI GYÖRGY (1955, Kolozsvár) költő, író. Verset és prózát ír, grafikai munkákat, olajfestményeket is készít. Kötetei: két verseskötet a MEK-en, Lélekzárka (kisregény, Bookart, 2014), Lódenes embermadár (versek, Kriterion, 2015).

Csattog az ostor, hasad a bőr,
nincs kékszesz, gépolaj, kattogó motorok,
csak jómódú, mély ráncok vannak,
himbálódzó, haldokló farkak,
csak inkontinencia és
lusta magömlés,
székrekedések, hígfosok.
Jobb lesz, cédák, latrok, ha most békén hagylak,
jobb lesz, ha elhallgatok.

Örökösödés

Elalvás előtt azon gondolkodtam,
ha egyáltalán felébredek – (sosem tudhatni),
ágyam fölé egy elavult kakukkos órát akasztok,
amely tízpercenként kakukkolni fog,
megszünteti aggodalmaim.
Félálmban már az ajtók, az asztalok
helyeket cseréltek, nem voltam már otthon,
fülesbagoly-órát kerestem egy zsidóknál,
olyan órát, amely egyfolytában huhog
és folyton győzköd, hogy indulni kéne, az óramutató is
visszafelé pörög, kattan a kulcs a zárkaajtóban,
itt az idő, uram.

Végül egy holló-órát vásároltam,
csókák is élnek benne és varjak,
egyfolytában kárognak, fekete szárnyuk
halotti lepel,
eltakar minden villanyégőt.
De jól választottam,
nem kapok levegőt,
üres lettem. Fölöttem, alattam
se tér, se vér, asztalt teríték,
belém csimpaszkodik egy öreg fa gyökere,
száz romlott nő
csonttá aszott karja.
(miért is írtam ezt? Úgysem értitek...)

Égrendelet

*Körülöttem nem keringenek
sem pulzárok, sem tej- vagy ecetutak.
Nem emelkedem báránnyelűk közé,
amelyek tulajdonképpen terített asztalok.
Rejtett tárnákban, árkokban élek,
akár a veszett, vak denevérek.
Errefelé nem ugrándoznak
zsibongó, spicces nyulak, mókusok,
nem röpköd' az archeopteryx
és a többi megkeresztelt őslény.
(Ők az előszavak és a lábjegyzetek,
fekete lyukak, hófehér törpék,
akik apró templomokban élnek.)*

*Későn születtem. Úgy ötvenévesen.
Nem voltam tizen-, sem huszonéves.
Bennem lihegnek az ágyakhoz kötözött
őrült naprendszerek, az eszelős csillagok,
a vergődő színek. A minimalisták.
Ezért nem keresem a fővárosokat,
csak a rejtett ösvények, a falvak érdekelnek,
a déjà vu hófödte csúcса.
Ott melegszem, ott rakok tüzet,
ott hintem magamra a tél parazsát.
Ne kortyolja senki
a lelenc szüzek vérét!
Dicsőítsétek a díszes kandallót,
a magasztos, fukar palotát.*

Rend van

*Elméletileg rend van –
külső és belső szeméttel,
újrahasznosítható idegbajok,
értelmetlen, zagyva libasorban
a félelmek csírája, alkonyi fénye, árnya*

*Begubózom egy hűvös spájzba,
előrelátásból... hogy majd a maradékok
hivatásszerűen ki- és eltartanak
hosszú, nincstelen éveken át.*

*Fekete kalap, fekete posztókabát –
ne keressetek itt hibát, se szinonimát
silány álcanepek! Szarkazmusomban
annyi a biztonság, mint ott fenn, a kötélén,
toronymagas képtelenség vagyok.
Kitapintom például a vakablakot,
a tűzfalat és a lichthofot,
penészes pince ásít a mélyben.
Nincs védőhálóm,
ne hagyj hát magamra. –
Fogadalmak és jelentések könyve:
Kelj fel és járj! Életre varázsollak,
nehogy egy szép napon keménykötésbe
zárva emlékeztess, hogy karon fogva
átsétáltunk egyszer az eltűnt városon.*

*(Agyonvert idő – rideg vánkosom,
pótcselekvéseken vergődő szívek,
idillikus vallomás, halandzsa...
türelmem fogytán, lelécelek.
Minden rikító növényt kitepek,
elmúlást tálalok, mint az arzén –
ezen tengődöm, ebből élek.)*

Metamorfózis

Április elsején
nem alszom, mégis óránként ébredek,
mindig olyankor, amikor
a fellegek felett újra és újra
meggyúl a kanóc, s a petróleumlámpa
életet ad a nádfedélnek.

Április elsején
szépen leburnulok a hold sugarában,
eszem, iszom vagy koplalok.
Ezen az egyetlen napon
elhagy a tériszony,
őrülten szeretlek, veszett farkasként
égre üvöltelek,
átöltöztetlek, mint az életet,
de meg sem érintem meztelen tested.

Április elsején
nincs szívem, lelkem, se tyúkszemem,
reteszek zárnak, csavarok
tartanak össze.
Nem írok, nem olvasok. Április elsején
mecset, zsinagóga,
relikvia, rugós, szovjet óra,
templomkapu, vagy
ócskavas vagyok.

Színterek a végállomásig

Azokban az ősrégi, pogány, a kereszt szentségét fel sem ismerő időkben még nem merült fel bennem a kérdés: vajon mennyi időt vesz igénybe a képtelenbe való beilleszkedésem? És vajon képes leszek rá? Elfogad-e így továbbra, legalább középtávra a test, a lélek (amely egy korlátok nélküli, igénytelen testforma), kitartanak-e a többi, láthatót, láthatatlant összefogó kapcsok, varratok, az indulatok nélküli fogadalmak abban a hatalmas sejtben, amelynek osztódása ijesztő zajban, felhajtásban, fülsiketítő, ünnepi csinnadratták és elektromos hangszerek által szerteüvöltött delíriumos dicshimnuszok vezérlésében képezi újra a biomatematikát? Megállja-e helyét a szó? Lényegtelen. A sodrásnak nincsenek szabályai.

A cirkusz, mint mindig, újra megérkezett, a jelek szerint nem vándorol tovább, sőt, mintha egyre terjeszkedne a sátor.

Morog a tigris, az oroszlán, irigylük a két lábon ugránczó majmot. Pedig ha sejtenék...

Homo ludens:

Hosszú kartoncsövet hord magával folyton az időződő asszony, ezen a hangszórón át kiáltja világgá bánatát, vádbeszédeit, amelyek mégis nevetésben végződnek mindannyiszor.

Vagyis hogy a román és a magyar színház akadályozza a közlekedést, útban áll, dinamót és dinamitot gyártanak gyárakban, üzemekben, amelyekkel vak bűnözők liftekben rejtőzve lesnek áldozataikra. Éjjel meg nappal. Fekete szárnyak suhognak közben, eltakarják a megfigyelő kamerákat. De hát akkor mit ér az olajfestékkel fehérre festett haj, táska, az angyal körmök? A béke legkézenfekvőbb reklámjai.

Meg-meghajol az óriás templom előtt, meg-meghajol előtte a templom. Csak a felfuvalkodott pulyka kergetné el onnan, az, aki a mankóssal is örök harcban áll az alamizsnáért.

Fiát lelőtték New Yorkban, ott, ahol mindenki a Central Parkban alszik, két colttal az övében. Aztán a tengerbe vetik magukat.

Centekre szabott új világ.

Itt pedig egészen más városok vetélkednek, veszett kutyák udvarai.

A keskeny falusi földúton esténként aláereszkedik a bivalycsorda, állat, ember ott hagyja lábnyomát a sárban.

Kóberes teherautó gördít vissza a fegyelmezett kockák közé.

Naponta belépek a kis kávézóba, megveszem azt az ördögi, összekotyvasztott lötyöt, amelynek mégis saját történelme van, majd átszaladok a szomszédos cukrászdába egy gömb fagyaltért. Visszavár a ház, a nyitott ajtó, mozdulatlanul, csak az illatos gőz emelkedik büszke biztonságban a neoncsövek irányába. Csend van, nyugalom, optimista derűlátás a

vasfüggöny mögött. Billentyűkön szalad az a rengeteg ujj, Vivaldi sír fel egy másik teremben, Istenem, az a kolozsvári hegedűművész... esténként orgonahangok hullámoznak át a kőfalon. Szent György szobra kiegészíti az élményt. Padokba nem ülök, csak ritkán, olyankor, amikor el tudom viselni a faszerkezetek átkozott recsegését.

Keskeny kis utcákon tárolja magát a valamikori visszatekintés.

Meddig nyúlnak fel a járdaszéli akácfák?

Mi történik, ha reggelre kitépik magukat a földből, helyükben csak száraz bombatölcsérek maradnak? Így adakozik a szókincs a hetedhét képzelet égisze alatt.

Éljen hát Kuba! Fel, fel, Cuba libre! Ki mit ad, azt harap és nyeli a hűtött forró égövet. Citromízűvé válik a rendszer.

Kérek egy kürtöt, trombitát vagy bármilyen más fúvós hangszert!

Fújnak és szívnak. Miért válik úrrá a nikotin ott, az udvartól elrekesztő rácsok mögött is? Pusztít a füst és éltet. Ez már nem ellentét, hanem párhuzam.

Uram, ó, uram, jöjjön már közelebb, jaj, de hát ismerlek, adj egy cigarettát és ne húzd vissza a kezed. Finom, selymes a tenyered. Nem viszel haza innen?

A táncosnő szereti az egzotikumot, a paradús levegőt az üvegteremben. És ráadásul a tejcokoládét. Nyakán lecsurog az illatos izzadság, a kísértés egyik kelléke vagy egy rövid mennybemenetel. Gyönyör és undor koktéjja. Nem képes felejteni. Megtalál majd a világ végén is. Értem én, de híd alatt alszom, hol itt, hol ott, mint a kapitalisták, telefonszámom sincs.

Akkor is.

Jó, itt a többi cigaretta, ite, missa est. Nincs szemem, süket vagyok már. – Szellem volt, beteg angyal, el kell innen tűnni minél hamarabb.

Volt viszont az a... hol nem volt... lehet-e részletezni azt, ami már nincs? Azaz folyton ott van, ahol senki másnak nem szoríthattam helyet? Ahol nincs kakukkos óra, sem rugók, sem mutatók. Törpék, óriások között, fák ágain vérvörös gyümölcsök társaként, néhány verssorban és még ki tudja, hol. Hogy miért, azt máig sem tudom.

Mindenütt rossz, de legjobb sehol.

Behúzódik szobámba a konyha, kezem feje hagyma, fokhagyma, meghintve őrölt paprikával. Saft kell, mert elfő az ebéd. Feladatom van, embertársaim. Nem léháskodhat a püspök úr, ez műhely és szentély, nem sétatér.

Biztat a feketerigó. Korán térünk nyugovóra, hajnalban ébredünk.

Cséplések évszaka következik, a szócsépléseké, évtizedekkel ezelőtt megdolgozott aratás ocsmány eredménye.

Szégyenkezve húzza meg magát egy sarokban Steinway, fiaival együtt, magukra húzzák a fekete leplet, lehullanak a kottalapok.

Csattan a kalapács, kirántom magam alól a három emeletet, a lakógyűléseket, világgá indulunk mindannyian. Igen ám, de a mágnes... maradni kell, itt, valami elérhető közelségben. Hát lecövekel az ember. Pár lépés a főtér, nem tudom letépni magam a köldökszinórról.

És átrendeződik a színtér. A háttérben esküvő, hegycsúcsok, táncoló lovak, egymáshoz tapadó színes házak, és ami legfontosabb: egy zenebohóc.

Ez viszont csak az egyik világ.

Nem tagadhatom meg a többit sem, tisztellem azt a zavarodott, különös, de egyéni logikával rendelkezőt, amely mindig átszűrte rajtam a szavakat.

Minőségellenőrzés, az ostor jól irányzott visszacsapásai. Kegyetlen vívódás, önvád. Nem tudnék végleg megbékülni önmagammal. Mi működik még önkéntes szorgalommal, ellenállva a kerékkötőknek, mi az, ami féktelen, aminek gödröt kéne ásni? Vagy szobrot emelni? Ez itt a kérdés. A kétkedés. Mondhatnám: ugyanolyan minden naplemente, vissza mégsem térhetek a vágyott tettek békés színhelyeire. A cementkorlátok szigorában elveszti ízét a távoli üzenet, tiszta szerencse, hogy néha lehunyt szemmel átléphetek a láthatáron, elgyalogolhatok a végállomásig. Lesz-e valaha állandó, szüntelen, stabil?

Hull a csábos porcukor, a törökméz, a színes konfetti. Mámort sejtető, hamis ékszerek.

Gyűrött arcomon kitekert, sérült hangsúlyok, gesztusok árcai.

Félrevezetnének, ha elhagyna az emlékezet. De itt van még, hiába szelektál a belső uraság.

Mégis csak veszített az, aki nem ismerhette meg a ritkulás állapotát.

Kiváltképp a ritkított szavakét, a bujdosó partizánok jelbeszédét a vadászok birodalmában.

Cserélődnek a díszletek, a kosztümök, női hangon koldulnak szerelmet síró lovagok, királylányok aranyozott lakkcipellőkbe bújtatott talpai alatt.

Vajon mit szólna mindehhez Keresztelő Szent János? Hát Pilátus? Mosná-e kezeit?

Megszállott éjszakák egyike következik, kérem a nap utasait, hagyják el a szerelvényt. A megsemmisülésből merít reggelre információt a koponyában rejtőző titkos ügynök.